

Eğer gençlere mutlaka bir şey öğretmek istiyor isek, o bir şey, yargıların ön koşullarını ortaya çıkarabilecek “**sorgulama yeteneği**” olmalı. Aşağıdaki örnekleri ne kadar çeşitlendirebilirsek, gençler o denli kolay kavrayabilirler..

No	(.....dir) ile biten yargı örnekleri	Yargı'nın başına (eğer ..... ise) eklenirse
1	Siyaset, halkın sorunlarını çözmek için yapılmalı(dir).	(Eğer) halk, sorunlarını örgütlenerek çözebilecek yeteneğe görülüyor ya da o kabiliyete sahip olması için çalışılmayıp onun adına sorun çözmek yeğleniyor (ise), siyaset, halkın sorunları çözmek için yapılmalı(dir). (BNGV)
2	Koalisyonlardan kaçınılmalı(dir).	(Eğer) demokrasi, halkın halk tarafından yönetilmesi olarak anlaşılıyor; bunun yerine bir kişi veya grubun tercihlerine göre yönetilmesi isteniyor (ise), koalisyonlardan kaçınılmalı(dir). (BNGV)
3	Eğitim, dindar insan yetiştirmek için yapılmalı(dir).	(Eğer) din, herkesin iç dünyasındaki evren tasavvuruna ait merakları yok ederek inançları tekleştirmek, böylece onları kolay yönetilebilir kılmak amacıyla kullanılacak (ise), eğitim dindar insan yetiştirmek için yapılmalı(dir). (BNGV)
4	Eğitim, laik insan yetiştirmek için yapılmalı(dir).	(Eğer) laiklik, ancak bireysel olarak anlam taşıyan inanç'ın, ortak yaşam alanlarının düzenlenmesinde bir ölçü alınmaması, ortak yaşam alanları için tek ölçünün rasyonel akıl olması demek (ise), eğitim, laik insan yetiştirmek için değil , laik ilkelere göre yapılmalı(dir). (BNGV)
5	Eğitim, ayakları üzerinde durabilen insan yetiştirmek için yapılmalı(dir).	(Eğer) kişiler en temel ahlak ilkesi olan “zarar verme” ilkesini tüm yaşam kesitlerinde içselleştirecek şekilde aile, toplum ve okul üçgenince yönlendirilebiliyor (ise), eğitim, ayakları üzerinde durabilen insan yetiştirmek için yapılmalı(dir). (BNGV)
6	Hukuk, herkese lazım(dir).	(Eğer) hukuk (Arapça haklar), tüm varlıklar arasındaki ilişkileri düzenleme sistemi (ise) ve “herkes” içine hayvan, bitki, taş-toprak, hava, su vd de dahil (ise), hukuk, herkese lazım(dir). (BNGV)
7	Hukuk evreni yaşanmaz hale getirmenin reçetesi(dir).	(Eğer) hukuk, insan, hayvan, bitki, taş-toprak, hava, su vd tüm varlıklar arasındaki ilişkileri düzenleme sistemi olarak değil de yalnız insanlar için (ise), hukuk evreni yaşanmaz hale getirmenin reçetesi(dir). (BNGV)
9	Bilimsel olabilmek için, doğruluğu mutlaka her şart altında geçerli olan genellemeler yapılabilmeli(dir).	(Eğer) Bilimsel olabilmek sadece bu kurala tabii olsaydı “Güneş sabahları doğar” diyenlere nobel ödülü vermek gerekirdi. Bilmin ve doğrunun ne olduğu üzerinde tam mutabık kalınır (ise) doğruluğu mutlaka her şart altında geçerli olan genellemeler yapılabilmeli(dir). (Hüsnü Balın)
10	Hukuk evreni yaşanmaz hale getirmenin reçetesi(dir).	(Eğer) hukuk, insan, hayvan, bitki, taş-toprak, hava, su vd tüm varlıklar arasındaki ilişkileri düzenleme sistemi olarak değil de yalnız insanlar için (ise), hukuk evreni yaşanmaz hale getirmenin reçetesi(dir). (BNGV)
11	Çağı Yakalamak, gelişmenin ön şartı(dir).	Eğer çağı yakalamak istiyor(isek); bundan böyle hedeflere ulaşabilmek için “zaman kavramı”nın birinci önceliğe sahip olduğunu (<i>insanlığın bilgi envanterinin artık her 3 yılda ikiye katlanan bir ivmeye ulaştığını</i>) kabul etmemiz ve problemlerimizin çözümünü buna göre oluşturmamız şart(tır). (Onat Bitik)
12	EVRİM, “küçük devrim”lerin birikimi ile oluşan BİR SÜREÇ(dir).	(Eğer) EVRİM için gereken süreç, çağımızda bir önceki çağda alıştığımızın çok çok altına inmiş (ise) ki öyledir; artık problemlerimizi alıştığımız EVRİM metodları ile çözemeyiz! Bundan böyle Evrim'i oluşturan “küçük devrim”lerin her birini “BÜYÜK DEVRİM” haline getirmek mecburiyetimiz var(dir). (Onat Bitik)
13	Toplum çıkarları bireysel çıkarlara feda edilmemeli(dir).	(Eğer) toplumun siyasi ve ahlaki alt yapısı bozularak yozlaşması ve böylelikle sonuçta bireysel çıkarların daha büyük zararlara uğraması istenmiyor (ise), toplum çıkarları bireysel çıkarlara feda edilmemeli(dir). (Doğan Çakır)

Eğer gençlere mutlaka bir şey öğretmek istiyor isek, o bir şey, yargıların ön koşullarını ortaya çıkarabilecek “**sorgulama yeteneği**” olmalı. Aşağıdaki örnekleri ne kadar çeşitlendirebilirsek, gençler o denli kolay kavrayabilirler..

14	Çocuklara daima sevgi gösterilmeli(dir).	(Eğer) çocukların kendilerinin değerli birer varlık olduklarına inanmaları ve bu sayede özgüven sahibi olarak yetişmeleri isteniyor (ise), çocuklara daima sevgi gösterilmeli(dir). (Doğan Çakır)
15	Basın özgür olmalı(dır).	(Eğer) İnsan Haklarına saygılı bir devlet olma şartlarından birisi olan "İfade ve İletişim Özgürlüğü"nü güvence altına alınması isteniyor (ise), basın özgür olmalı(dır) (Doğan Çakır)
16	Devlet laik olmalı(dır).	Eğer bir ülkede aynı inançları paylaşmayan kişilerin, inançlarını birebir aynı şekilde yaşamayan kişilerin bir arada yaşamaları isteniyor (ise), devlet laik olmalı(dır). (Doğan Çakır)
17	Çocuklarınız için laik eğitim kurumları seçilmeli(dir)	Eğer çocuklarınızın bağımsız düşünebilen, araştırmacı ve yaratıcı olacak şekilde yetiştirilmesini istiyor (ise)niz, onlar için laik eğitim kurumları seçilmeli(dir). (Doğan Çakır)
18	İlköğretim eğitimi kesintisiz 8 yıl süreli ve laik esaslı olmalı(dır)	(Eğer) hedef özgür düşünceli, özgür vicdanlı, özgür davranışlı kuşaklar yetiştirmek (ise), İlköğretim eğitimi kesintisiz en az 8 yıl süreli ve laik esaslı olmalı(dır). (Doğan Çakır)
19	Orta Doğu ülkelerine demokrasi getirilmeli(dir).	(Eğer): 1. O.D. halkları kendi kendilerini yönetme konusunda istekli ve 2. Birey olma bilincine sahip ve 3. Mevcut otoriter yönetimlerinden demokrasiye geçiş süreçlerinin sorunlarını çözebilme kabiliyetine sahip ve 4. Uzlaşma kabiliyetine sahip ve 5. Demokrasinin, birilerince getirilmesi yerine, kendilerince oluşturulması gerektiğinin bilincinde ve 6. Halkların kompozisyonları ırk / mezhep / vb temelinde ayırışma eğiliminde değil (ise)ler, Orta Doğu ülkelerine demokrasi getirilmeli(dir). (BNGV)
20	Demokrasi kültürlü insanların rejimidir.	(Eğer) toplumlar birbirinden farklı değerlere, kültürlere sahip, hak ve eşitlik tanımları birbirine benzemeyen insanlardan oluşuyor (ise), demokrasi kültürlü insanların rejimidir. (Çelik Kurdoğlu)
21	Yaşam bireysel bir haktır.	(Eğer) toplumlar bireylerde toplum için yaşama tercihini, toplumun refahı ile kendi kişisel refahını bir ve aynı olarak tanımlama duygusunu, inancını yaratmaz ise , yaşam bireysel bir haktır. (Çelik Kurdoğlu)
22	Mülkiyet kutsal bir haktır.	(Eğer) toplum her bireye aynı girişim hakkını, eğitim fırsatını, yatırım yapma imkanını sağlar ise , mülkiyet kutsal bir haktır. (Çelik Kurdoğlu)
23	Mülkiyet bireye değil topluma ait olmalı dır .	(Eğer) bütün bireyler girişim imkanına sahip değil ise mülkiyet bireye değil topluma ait olmalı dır . (Çelik Kurdoğlu)
24	Sağlıklı yaşamak yerine keyifli yaşamak önemlidir.	(Eğer) bireyler yaşamdan birşey beklemiyorlar, gelecek onlar için birşey ifade etmiyor, kendilerine ve ailelerine karşı sorumluluk hissetmiyorlar ise , sağlıklı yaşamak yerine keyifli yaşamak önemlidir. (Çelik Kurdoğlu)
25	Sermaye benim olabilir, ama şirketimde dilediğimi yapma hakkım yok(tur)..	(Eğer) şirket sadece sermayeden oluşmuyor, faaliyetleriyle çalışanlar, müşteriler, tedarikçiler, kamu için hem fırsat hem de maliyet oluşturuyor ise , sermaye benim olabilir, ama şirketimde dilediğimi yapma hakkım yok(tur). (Çelik Kurdoğlu)
26	Değerlere ve inançlara ilişkin yargılarda doğruluk / yanlışlıktan söz edilemez, çünkü değerler ve inançlar görelidir(dir)	(Eğer) birlikte yaşamak gerekli / zorunlu ise , görelidir, inanç ve yargılara rağmen, herkes için ortak iyi ve doğruyu temsil eden değerlerde uzlaşılmalı ve bu uzlaşmaya uygun davranılmalıdır. (Ebrar Akıncı)

